

Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

юридичне відділення

назва відділення

циклова комісія юридичних дисциплін

повна назва циклової комісії

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ
здобувачів вищої освіти спеціальності 081 Право**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ, СПЕЦІАЛЬНІСТЬ, ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ	ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
Галузь знань – 08 Право	Кількість кредитів ECTS – 2
Спеціальність – 081 Право	Загальна кількість годин – 60 год.
Освітня програма – Право	Обов'язкова (нормативна)
Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Мова викладання: українська
	Форма навчання – денна
	Рік навчання – 4-й (8 семестр)

Тернопіль, 2023

Укладачі:

Гелецька Ірина Олександрівна, викладач юридичних дисциплін, кандидат юридичних наук, *geletska@ukr.net*

Заставна Ольга Петрівна, викладач юридичних дисциплін, кандидат юридичних наук, *olya.zastavna@gmail.com*

Скиба Віталій Михайлович, викладач юридичних дисциплін, *vitaliyskiba123@gmail.com*

РЕКОМЕНДОВАНО:

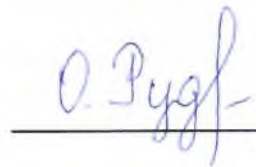
Цикловою комісією юридичних дисциплін
Протокол № 3 від 27.10.2023 р.

Голова циклової комісії

 Ірина ЗАПЛІТНА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

 Олена РУДЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач відділення

 Ольга ЗАСТАВНА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти регулюється Законом України «Про вищу освіту», Положенням про організацію освітнього процесу (затвердженим Педагогічною радою Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола 28.08.2023 р., протокол № 1), Положенням про атестацію здобувачів освіти (затвердженим Педагогічною радою Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола 23.11.2022 р., протокол № 4), Положенням про академічну доброчесність (затвердженим Педагогічною радою Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола 06.09.2022 р., протокол № 2), Освітньою програмою Право підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право (затвердженої Педагогічною радою Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола, протокол № 9 від 03.07.2023 р.).

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право для першого рівня вищої освіти та освітньої програми Право підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право.

Підсумкова атестація, передбачена освітньою програмою Право підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право, проводиться у формі комплексного кваліфікаційного іспиту.

Атестація здійснюється на підставі оцінювання якості засвоєння змісту обов'язкових компонентів, рівня сформованості загальних та фахових компетентностей, досягнення програмних результатів навчання здобувачами.

Принципами формування і реалізації методик, призначених для кількісного та якісного оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей осіб, які пройшли підготовку за освітньо професійною програмою Право є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

Основні методичні і методологічні підходи, які використані при розробці завдань комплексного кваліфікаційного іспиту є наступні:

- відповідність знань випускників і їх практичної підготовки вимогам стандарту вищої освіти спеціальності 081 Право: визначаються ті фахові компетентності і результати навчання, якими повинен володіти здобувач вищої освіти з дисциплін професійної підготовки, щоб реалізувати їх у практичній діяльності;

- комплексний характер іспиту, тобто програма випробування складається з розширених розділів професійних дисциплін, що дає можливість оцінити загальний рівень компетентностей випускника- бакалавра;

- комплексний характер іспиту вимагає комплексного характеру відповідей здобувачів вищої освіти під час його проведення.

Атестація осіб, які здобувають ступінь вищої освіти бакалавра здійснюється Екзаменаційною комісією (ЕК) після завершення теоретичної та практичної частин навчання за відповідним освітнім рівнем. ЕК оцінює рівень науково-теоретичної і практичної підготовки випускників, вирішує питання про здобуття певного освітнього ступеня та видачу документа про вищу освіту. Складання комплексного кваліфікаційного іспиту проводиться на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії за участю не менше половини членів комісії при обов'язковій присутності голови комісії.

Терміни проведення атестації визначаються навчальним планом підготовки фахівців і графіком освітнього процесу. Конкретні дата і час встановлюється наказом директора коледжу за окремо визначеними групами і повідомляється здобувачам. Атестацію проходить кожен здобувач після повного виконання ним навчального плану за відповідним освітнім рівнем.

Атестація у формі Комплексного кваліфікаційного іспиту включає навчальний матеріал з освітніх компонентів Конституційне право, Цивільне право, Кримінальне право, які дозволяють комплексно перевірити рівень теоретичної та практичної підготовки випускників з метою визначення рівня здобуття теоретичних і практичних знань, умінь і навичок загальних засад практичної юридичної діяльності, інших компетентностей за спеціальністю 081 Право, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Білеті складаються з трьох теоретичних питань та практичного завдання. До завдань включаються питання з усіх вищезазначених дисциплін. Оцінка результатів складання атестаційного іспиту здійснюється за 100-бальною системою контролю знань, прийнятою в Коледжі, національною шкалою, та відображається у відповідних і протоколах роботи Екзаменаційної комісії. У протоколи записуються поставлені здобувачам запитання, вносяться оцінки, одержані на іспиті. Протокол підписують голова та члени державної комісії, які брали участь у засіданні.

Отримання студентом незадовільної оцінки на комплексному кваліфікаційному іспиті має наслідком повторне складання такого іспиту під час наступної атестації протягом трьох років після закінчення закладу освіти.

Дані методичні вказівки містять методику та порядок проведення Комплексного кваліфікаційного іспиту, стислий зміст навчального матеріалу, що виноситься на атестацію, орієнтовний перелік питань, які виносяться на атестацію, список рекомендованих джерел інформації та критерії оцінювання.

Зміст освітнього компоненту забезпечує формування наступних компетентностей, які визначенні освітньо-професійною програмою «Право»:

ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК3.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК12.	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми
СК3.	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи
СК7.	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК8.	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини
СК11.	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12.	Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції
СК13.	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ

Зміст освітнього компоненту забезпечує формування наступних результатів навчання:

РН3.	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
РН5.	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
РН6.	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему
РН 12.	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
РН 13.	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
РН19.	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
РН20.	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки

ЗМІСТ АТЕСТАЦІЇ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Тема 1. Загальна теорія Конституційного права

Поняття і предмет галузі конституційного права. Співвідношення термінів «конституційне право» і «державне право». Структура предмета конституційного права. Конституційно-правові норми: поняття, види та особливості. Система галузі конституційного права. Відповідальність в конституційному праві. Джерела галузі конституційного права України. Природне та позитивне право. Система нормативних джерел галузі конституційного права України. Конституційно-правові відносини і їх особливості. Підстави виникнення, зміни і припинення конституційно-правових відносин. Конституційні стани. Поняття, предмет та система науки конституційного права. Становлення науки конституційного права в Україні та основні напрямки її розвитку. Навчальна дисципліна Конституційне право України.

Тема 2. Конституція і конституціоналізм в Україні

Поняття конституції та її сутність. Юридична конституція. Формальна конституція. Матеріальна конституція. Установчий характер конституційних положень. Історія світового конституційного розвитку. Функції конституції. Види конституцій. Порядок прийняття конституції. Особливий суб'єкт права прийняття конституції. Конституціоналізм в Україні: зародження та основні етапи розвитку. Структура Конституції України. Новітній етап конституційного розвитку України. Передумови сучасної конституційної реформи в Україні. Юридичні властивості Конституції України.

Тема 3. Основи конституційного ладу в Україні

Поняття конституційного ладу і його співвідношення з державним ладом. Конституційний лад - державний лад конституційної держави. Риси конституційної держави. Засади конституційного ладу як загальний конституційно-правовий інститут. Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу в Україні. Принцип гуманізму. Народ - носій суверенітету і єдине джерело влади в Україні. Економічні та політичні засади конституційного ладу в Україні. Принципи державного регулювання економічної і політичної діяльності в правовій державі. Закріплення в Конституції України принципів політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності. Конституційне регулювання питань власності та її захисту. Конституційний статус землі та інших природних ресурсів. Конституційні принципи культурної та мовної політики Української держави. Захист конституційного ладу в Україні. Конституційні засади регулювання воєнного і надзвичайного стану.

Тема 4. Україна – суверенна, демократична, правова, соціальна держава

Конституційне закріплення форми Української держави. Україна - унітарна держава. Поняття та риси унітарної держави. Україна — республіка. Основні риси республіканської форми правління. Види республік. Особливості республіканської форми правління в Україні. Характеристика державного режиму в Україні. Конституційна характеристика якісних рис України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави. Державний суверенітет: поняття та елементи. Ознаки України як суверенної держави. Демократична держава та її ознаки. Реальна представницька демократія. Визнання та гарантування місцевого самоврядування в Україні. Сучасна концепція соціальної держави. Здійснення державної влади в Україні на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Принцип верховенства права - найважливіша ознака правової держави. Верховенство Конституції України. Національне право України і норми міжнародного права. Конституційні засади правового порядку в Україні.

Тема 5. Основи правового статусу людини і громадянина. Громадянство України

Поняття правового статусу людини і громадянина. Основні принципи правового статусу людини і громадянина та їх закріплення в Конституції України. Визнання та гарантованість прав і свобод людини, встановлених загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права. Громадянство України: поняття та ознаки. Громадяни України, апатриди і біпатриди. Правова регламентація питань громадянства України. Принципи громадянства України та їх закріплення в Конституції України і в законодавстві про громадянство. Принцип єдиного громадянства. Визнання громадянства України. Підстави набуття громадянства України. Припинення громадянства України. Втрата громадянства і вихід із громадянства. Повноваження органів, організацій і посадових осіб по вирішенню питань громадянства України. Виконання рішень, прийнятих у питаннях громадянства України.

Тема 6. Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні

Права і свободи людини і громадянина, їх співвідношення. Конституційні права, свободи людини і громадянина. Класифікація конституційних прав та свобод людини і громадянина. Особисті права і свободи. Політичні права і свободи. Соціальні, економічні, екологічні, культурні права і свободи. Конституційні гарантії захисту та практичного здійснення прав та свобод людини і громадянина. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: порядок призначення, повноваження. Самозахист прав та свобод людини і громадянина. Судовий захист прав та свобод людини і громадянина. Міжнародно-правовий

механізм захисту прав та свобод людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Імміграція в Україну. Права, свободи і обов'язки іноземців. Особливості правового статусу окремих категорій іноземців. Відповідальність іноземців та осіб без громадянства.

Тема 7. Конституційне регулювання виборів та референдуму як форм безпосереднього народовладдя

Поняття виборів та їх соціальна функція. Види виборів. Виборче право України. Виборча система: поняття та види виборчих систем. Порядок призначення виборів в Україні. Поняття виборчого процесу та його стадії. Правова регламентація стадій виборчого процесу. Списки виборців. Утворення виборчих органів і виборчих округів. Виборчі дільниці. Висування та реєстрація кандидатів. Передвиборна агітація. Права кандидатів і гарантії їх діяльності. Голосування. Підрахунок голосів і визначення результатів голосування. Встановлення результатів виборів. Повторне голосування і повторні вибори. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян.

Поняття і соціальна функція референдумів. Види референдумів.

Тема 8. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні

Закріплення статусу Верховної Ради України в Конституції України. Чисельний склад та структура Верховної Ради України. Строк повноважень Верховної Ради України. Дострокове припинення повноважень Верховної Ради України. Статус народного депутата України. Компетенція Верховної Ради України: поняття, конституційне закріплення. Акти Верховної Ради України. Закони: поняття, види. Організація Верховної Ради України. Органи та керівні посадові особи Верховної Ради України. Комітети Верховної Ради України: порядок формування, перелік, повноваження. Тимчасові спеціальні і тимчасові слідчі комісії Верховної Ради України. Законодавчий процес та інші спеціальні парламентські процедури. Стадії законодавчого процесу. Апарат Верховної Ради України.

Тема 9. Президент України – глава Української держави

Конституційний статус Президента України як глави держави. Функції Президента України. Порядок обрання Президента України. Строк повноважень Президента України. Конституційні підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Відставка Президента України. Неможливість виконання Президентом України своїх обов'язків за станом здоров'я. Усунення Президента України з поста в порядку імпічменту Верховною Радою України. Компетенція та повноваження Президента України.

Конституційні засади взаємовідносин Президента України з органами виконавчої влади. Повноваження Президента. Акти Президента України. Адміністрація Президента України.

Тема 10. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади

Поняття та зміст виконавчої влади. Система органів виконавчої влади. Місце та роль Кабінету Міністрів України у механізмі державної влади. Склад Кабінету Міністрів України. Порядок формування Кабінету Міністрів України. Відставка Прем'єр-міністра України та інших членів Кабінету Міністрів України. Компетенція Кабінету Міністрів України. Організація роботи Кабінету Міністрів України. Постійні й тимчасові робочі органи Кабінету Міністрів України. Урядовий комітет. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади: система, порядок формування та структура. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. Система місцевих органів виконавчої влади. Взаємовідносини місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування. Реформування місцевих органів виконавчої влади. Префекти.

Тема 11. Судова влада в Україні

Суди – виключні органи правосуддя в Україні. Система судових органів та порядок їх формування. Найвищий судовий орган у системі судів загальної юрисдикції – Верховний суд України. Призначення та обрання суддів. Правовий статус суддів. Присяжні та народні засідателі. Конституційна юрисдикція. Конституційний Суд України та його місце в механізмі державної влади. Місце прокуратури в системі органів державної влади. Принципи побудови і функціонування системи органів прокуратури. Система органів прокуратури.

Тема 12. Конституційні основи адміністративно-територіального устрою України

Поняття територіального устрою держави. Територіальний та державний устрій. Конституційні засади територіального устрою України. Система адміністративно-територіального устрою України. Засади територіального устрою України. Адміністративно-територіальна одиниця. Населені пункти та регіони. Особливості правового статусу міст Києва та Севастополя. Об'єднані територіальні громади. „Сільради” та міські округи: порядок утворення. Спеціальні територіальні утворення. Адміністративно-територіальна реформа в Україні: концептуальні нововведення. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування стосовно адміністративно-територіального устрою України. Об'єкти, які становлять територію України. Особливості правового статусу водних та повітряних об'єктів, які знаходяться під прапором України, посольств, консульств, військових формувань за межами України, станції „Фарадей”. Неподільність території України.

Тема 13. Правове становище Автономної Республіки Крим в окупаційний період

Автономія: поняття та види. Форма територіальної автономії в Україні. Автономізація та федералізація. Історія Криму. Конституційний статус Автономної Республіки Крим у складі України. Виключна компетенція Автономної Республіки Крим. Питання, що підлягають нормативному регулюванню Автономною Республікою Крим. Основні положення Конституції Автономної Республіки Крим. Органи влади Автономної Республіки Крим: порядок формування, структура та повноваження. Гарантії Автономної Республіки Крим. Анексія. Окупація. Правовий статус тимчасово окупованої території України. Незаконні органи та їх посадові особи. Порядок в'їзду на тимчасово окуповані території та виїзду з неї. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина на окупованій території. Міжнародно-правова реакція на анексію Криму.

Тема 14. Організація місцевого самоврядування в Україні

Поняття місцевого самоврядування та його політико-правова природа. Територіальна, матеріальна і фінансова основи місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування. Форми здійснення місцевого самоврядування територіальною громадою як суб'єктом муніципальної влади. Органи та посадові особи місцевого самоврядування. Статус сільських, селищних, міських рад як представницьких органів місцевого самоврядування. Статус голів, депутатів і виконавчих органів ради та їх повноваження. Надання органам місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади, сфера делегованих повноважень. Відповідальність та підконтрольність органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Особливості статусу районних та обласних рад. Рішення органів місцевого самоврядування: порядок прийняття та юридична сила. Гарантії прав місцевого самоврядування.

Тема 15. Правова охорона конституції України

Поняття правової охорони Конституції. Конституційний контроль: поняття, світова та вітчизняна практика застосування. Основні види та форми конституційного контролю. Конституційна юстиція в Україні. Конституційний нагляд. Конституційна відповідальність як елемент правової охорони Конституції. Поняття конституційної відповідальності. Суб'єкти та форми конституційної відповідальності. Нормативна та фактична підстави конституційної відповідальності. Конституційно-правовий делікт. Склад конституційно-правового делікту: об'єкт, суб'єкт, об'єктивна та суб'єктивна сторона.

Тема 16. Порядок внесення змін до Конституції України.

Перехідні положення

Стабільність та динамізм Конституції. Внесення змін до Конституцій різних країн світу. Порядок внесення змін до Конституції України. Суб'єкти-ініціатори внесення змін до Конституції України. Порядок прийняття рішення про внесення змін до Конституції України. Особлива процедура внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України. Можливість повторного подання законопроекту про внесення змін до Конституції України. Положення Конституції України, які не можуть бути зміненими. Зміна Конституції України в умовах воєнного чи надзвичайного стану. Роль та значення Конституційного Суду України у процесі внесення змін до Конституції України.

Тема 18. Конституційно-правові основи національної безпеки та оборони України

Поняття, об'єкти, суб'єкти та принципи національної безпеки України. Національні інтереси і загрози національній безпеці України. Основні напрямки державної політики в сфері національної безпеки України. Гарантування прав, свобод та обов'язків громадян України при забезпеченні національної безпеки. Статус, склад та порядок формування Ради національної безпеки і оборони України. Поняття, основи та організація оборони України. Правові основи діяльності органів щодо забезпечення оборони України. Стан війни. Воєнний час. Воєнний стан. Мобілізація. Поняття, організація та структура Збройних сил України. Військова служба за контрактом. Альтернативна служба. Військова служба: поняття, види та порядок проходження. Служба в запасі. Військовий облік.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
для підготовки до
комплексного кваліфікаційного іспиту з дисципліни
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

1. Предмет і метод конституційного права України.
2. Поняття і основні властивості Конституції України.
3. Історія розвитку українського конституціоналізму. Класифікація конституцій.
4. Сутність, зміст та структура конституцій.
5. Правова охорона Конституції України.
6. Державні символи України.
7. Поняття та види державного суверенітету.
8. Територія України.
9. Поняття громадянства і належність до громадянства України.
10. Принципи громадянства України.
11. Набуття громадянства України.
12. Припинення громадянства України.
13. Правовий режим іноземців та осіб без громадянства в Україні.
14. Принципи виборчого права, виборчі цензи.
15. Мажоритарна виборча система: різновиди, переваги та недоліки.
16. Пропорційна виборча система: різновиди, переваги та недоліки.
17. Конституційний склад і структура Верховної Ради України.
18. Функції і повноваження Верховної Ради України.
19. Основні форми діяльності Верховної Ради України.
20. Законодавчий процес та інші парламентські процедури.
21. Поняття статусу народного депутата України.
22. Загальна характеристика інституту глави держави в сучасному світі.
23. Функції і повноваження Президента України. Акти Президента України.
24. Підстави дострокового припинення повноважень Президента України.
25. Порядок формування складу Кабінету Міністрів України та його повноваження.
26. Організація роботи Кабінету Міністрів України. Акти Кабміну.
27. Місцеві державні адміністрації: функції, порядок формування та припинення повноважень. Делегатури.
28. Адміністративно-територіальний устрій України.
29. Поняття та система місцевого самоврядування в Україні.
30. Порядок внесення змін до Конституції України.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Поняття цивільного права як галузі права. Предмет цивільного права. Метод цивільно-правового регулювання. Відмежування цивільного права від суміжних галузей права. Функції цивільного права Система цивільного права. Поняття та предмет науки цивільного права. Методи дослідження науки цивільного права. Наука цивільного права та інші юридичні науки. Загальні засади регулювання цивільних відносин. Цивільне право як навчальна дисципліна.

ТЕМА 2. ЦИВІЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Поняття та структура цивільного законодавства. Цивільний кодекс України – основний акт цивільного законодавства України. Дія цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Акти цивільного законодавства і договір. Застосування цивільного законодавства за аналогією. Звичай. Міжнародні договори. Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства. Основні риси цивільного законодавства зарубіжних країн: романо-германська (континентальна) система права, англо-американська система, інші цивільно-правові системи сучасності. Суб'єкти цивільних правовідносин у цивільному праві зарубіжних країн. Речове та договірне право у цивільному праві зарубіжних країн.

ТЕМА 3. ЦИВІЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНИ

Поняття цивільного правовідношення. Особливості цивільних правовідносин. Види цивільних правовідносин. Елементи цивільного правовідношення. Суб'єкти цивільних правовідносин: фізичні особи, юридичні особи, держава, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави. Об'єкти цивільних правовідносин: речі (в тому числі гроші та цінні папери); інше майно, в тому числі майнові права та обов'язки; результати робіт, послуг; результати інтелектуальної діяльності; інформація; інші матеріальні та нематеріальні блага. Зміст цивільного правовідношення. Суб'єктивне цивільне право, його правомочності. Суб'єктивний цивільний обов'язок, види обов'язку.

ТЕМА 4. ЗДІЙСНЕННЯ І ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Юридичні факти в цивільному праві, їх класифікація. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків. Здійснення цивільних прав. Виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів. Здійснення права на захист. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту цивільних прав. Відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди. Межі здійснення цивільних прав. Зловживання правом. Відшкодування моральної шкоди.

ТЕМА 5. Відповідальність в цивільному праві

Поняття цивільно-правової відповідальності. Форми і види цивільно-правової відповідальності. Договірна та позадоговірна (деліктна) відповідальність. Часткова, солідарна і субсидіарна відповідальність. Повна, обмежена, підвищена відповідальність. Склад правопорушення: суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона. Умови цивільно-правової відповідальності: протиправна поведінка, шкода, причинний зв'язок, вина. Підстави звільнення від відповідальності: непереборна сила, випадок (казус), вина потерпілого (кредитора).

ТЕМА 6. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права

Правоздатність фізичної особи. Виникнення, припинення, обмеження правоздатності. Зміст правоздатності. Цивільна дієздатність фізичної особи: часткова цивільна дієздатність, неповна цивільна дієздатність, повна цивільна дієздатність, обмежена цивільна дієздатність, недієздатність фізичної особи. Ім'я фізичної особи. Місце проживання фізичної особи. Безвісна відсутність фізичної особи. Оголошення фізичної особи померлою, правові наслідки. Наслідки з'явлення фізичної особи, оголошеної померлою. Фізична особа-підприємець. Акти цивільного стану. Опіка та піклування. Надання дієздатній фізичній особі допомоги у здійсненні її прав та виконанні обов'язків.

ТЕМА 7. Особисті права фізичної особи

Поняття особистого немайнового права. Види особистих не майнових прав. Здійснення, забезпечення здійснення особистих немайнових прав. Обмеження особистих немайнових прав. Захист особистого немайнового права. Поновлення порушеного особистого немайнового права. Спростування неправдивої інформації та суміжні способи захисту. Правові наслідки невиконання рішення суду про захист особистого немайнового права. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи: право на життя, право на здоров'я, право на безпечне довкілля, право на свободу та особисту недоторканність. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи: право на ім'я, право на честь, гідність та ділову репутацію, право на індивідуальність, право на зображення та голос, право на особисте життя, право на особисті папери та таємницю кореспонденції, право на інформацію, право на свободу творчості, право на вибір роду занять, право на місце проживання, право на недоторканість житла. Право на сім'ю, опіку, піклування та патронатне виховання. Право на пересування, право на свободу об'єднання, право на мирні зібрання.

ТЕМА 8. ЮРИДИЧНІ ОСОБИ

Поняття юридичної особи, її ознаки. Теорії юридичної особи. Види юридичних осіб. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Правоздатність, дієздатність юридичної особи. Виникнення та припинення право-, дієздатності юридичної особи. Зміст правоздатності юридичної особи. Створення юридичної особи. Органи юридичної особи. Філії та представництва юридичної особи. Припинення юридичної особи. Злиття, приєднання, поділ, виділ, перетворення юридичної особи. Ліквідація юридичної особи. Товариства: підприємницькі та непідприємницькі. Поняття та види господарських товариств. Акціонерне товариство, повне товариство, товариство з додатковою відповідальністю, товариство з обмеженою відповідальністю, командитне товариство. Порядок створення, припинення товариств. Діяльність товариств, органи товариств. Державна реєстрація юридичної особи. Виробничі кооперативи.

ТЕМА 9. УЧАСТЬ ПУБЛІЧНИХ УТВОРЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Поняття та ознаки держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади як суб'єкта цивільно-правових відносин. Участь держави і територіальних громад у цивільних правовідносинах та її правові форми. Органи і представники, через які діють держава, АРК, територіальні громади. Участь держави і територіальних громад в особистих немайнових, речових, зобов'язальних правовідносинах. Відповідальність держави, АРК, територіальних громад за цивільно-правовими зобов'язаннями.

ТЕМА 10. ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Поняття об'єктів цивільних прав. Види об'єктів. Оборотоzdатність об'єктів цивільних прав. Речі як об'єкти цивільних прав. Класифікація речей. Майно. Підприємство як єдиний майновий комплекс. Державна реєстрація прав на нерухомість. Гроші (грошові кошти), валютні цінності як об'єкти цивільних прав. Цінні папери: поняття, вимоги до цінного паперу, групи та види цінних паперів. Передання прав та виконання за цінним папером. Дії, послуги, зобов'язальні вимоги як об'єкти цивільних прав. Нематеріальні блага: результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, особисті немайнові блага.

ТЕМА 11. ПРАВОЧИНИ

Поняття, ознаки правочину. Види правочинів. Загальні вимоги чинності правочину. Форма правочину. Способи волевиявлення. Правочини, які можуть вчинятися в усній формі. Правочини, які належить вчиняти у письмовій формі. Вимоги до письмової форми правочину. Нотаріальне посвідчення правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Нікчемні правочини. Оспорювані правочини. Момент недійсності правочину. Державна реєстрація правочину. Місце вчинення правочину. Тлумачення змісту правочину.

ТЕМА 12. ПРЕДСТАВНИЦТВО І ДОВІРЕНІСТЬ

Поняття, галузь застосування представництва. Види представництва. Комерційне представництво. Правові наслідки вчинення правочину представником. Суб'єкти відносин із представництва. Повноваження представника. Представництво без повноважень. Довіреність: зміст, форма, термін дії. Види довіреності. Передоручення довіреності. Припинення представництва за довіреністю. Скасування довіреності. Відмова представника від вчинення дій, які були визначені довіреністю. Наслідки припинення представництва.

ТЕМА 13. СТРОКИ І ТЕРМІНИ. ПОЗОВНА ДАВНІСТЬ

Поняття та значення строків (термінів) у цивільному праві. Види цивільно-правових строків (термінів). Визначення строку, терміну. Початок перебігу строку. Закінчення строку. Порядок вчинення дій в останній день строку. Позовна давність. Види позовної давності: загальна та спеціальна позовна давність. Зміна тривалості позовної давності. Початок перебігу позовної давності. Зупинення перебігу позовної давності. Переривання перебігу позовної давності. Перебіг позовної давності у разі залишення позову без розгляду. Наслідки впливу позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

ТЕМА 14. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Поняття власності та права власності. Зміст права власності. Суб'єкти права власності. Здійснення права власності. Непорушність права власності. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна. Підстави набуття права власності: первісні та похідні. Підстави припинення права власності. Набувальна давність. Момент набуття права власності за договором.

ТЕМА 15. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ. СПІЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Форми права власності. Право власності Українського народу. Право приватної власності фізичних осіб. Право приватної власності юридичних осіб. Право державної власності. Право комунальної власності. Право спільної власності. Право власності на землю (земельну ділянку). Право власності на житло.

ТЕМА 16. ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Захист права власності. Речово-правові способи захисту права власності (віндикаційний позов, негаторний позов, позов про визнання права власності). Інші способи захисту права власності. Зобов'язально-правові способи захисту права власності.

ТЕМА 17. ІНШІ РЕЧОВІ ПРАВА НА ЧУЖЕ МАЙНО

Речові права на чуже майно. Види речових прав на чуже майно. Ознаки речових прав на чуже майно. Право володіння чужим майном. Право користування чужим майном (сервітут). Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).

ТЕМА 18. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття прав інтелектуальної власності. Об'єкти, суб'єкти прав інтелектуальної власності. Особисті немайнові права інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності. Захист права інтелектуальної власності судом. Авторське право. Суміжні права. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування. Право інтелектуальної власності на торговельну марку.

ТЕМА 19. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Поняття та види зобов'язань. Підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань. Сторони у зобов'язанні. Множинність осіб у зобов'язанні. Часткові, солідарні, субсидіарні зобов'язання. Виконання зобов'язання належними сторонами. Строк (термін), місце виконання зобов'язання. Предмет виконання. Спосіб виконання. Валюта виконання зобов'язання. Проценти. Виконання зобов'язання внесенням боргу у депозит нотаріуса. Зустрічне виконання зобов'язання. Неустойка. Поручка. Гарантія. Завдаток. Застава. Притримання. Поняття та способи припинення зобов'язань. Припинення зобов'язань виконанням, переданням відступного, зарахуванням, за домовленістю сторін, прощенням боргу, поєднанням боржника і кредитора в одній особі, смертю фізичної або ліквідацією юридичної особи. Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання.

ТЕМА 20. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР

Поняття, значення та функції договору у цивільному праві. Види та система договорів. Публічний договір. Попередній договір. Договір приєднання. Договір на користь третьої особи. Зміст договору. Укладення договору. Форма договору. Момент укладання договору. Пропозиція укласти договір. Прийняття пропозиції. Підстави для зміни або розірвання договору. Зміна або розірвання договору у зв'язку з істотною зміною обставин. Правові наслідки зміни або розірвання договору. Свобода договору. Тлумачення договору.

ТЕМА 21. КУПІВЛЯ-ПРОДАЖ

Поняття та правова характеристика договору купівлі-продажу. Предмет договору. Сторони у договорі, їхні права та обов'язки. Зміст договору купівлі-продажу. Форма договору. Правові наслідки порушення умов договору купівлі-продажу. Продаж товарів у кредит. Роздрібна купівля-продаж. Договір з умовою про прийняття покупцем товару у встановлений строк. Продаж товару за зразками. Продаж товарів з використанням автоматів. Договір з умовою про доставку товару покупцеві. Договір найму-продажу. Права покупця у разі продажу йому товару неналежної якості. Різновиди договору купівлі-продажу: договір поставки, договір контрактації сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Договір міни.

ТЕМА 22. ДАРУВАННЯ

Поняття та правова характеристика договору дарування. Предмет договору дарування. Сторони у договорі. Форма договору дарування. Обов'язки дарувальника. Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Обов'язок обдаровуваного на користь третьої особи. Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника. Позовна давність, що застосовується до вимог про розірвання договору дарування. Пожертва. Права жертвувача.

ТЕМА 23. РЕНТА

Поняття та правова характеристика договору ренти. Предмет договору ренти. Сторони у договорі, їхні права та обов'язки. Форма договору. Зміст договору. Забезпечення виплати ренти. Форма, розмір ренти. Строк виплати ренти. Право платника безстрокової ренти на відмову від договору ренти. Права одержувача безстрокової ренти на розірвання договору ренти. Розрахунки між сторонами у разі розірвання договору ренти. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого під виплату безстрокової ренти.

Тема 24. Довічне утримання

Поняття та правова характеристика договору довічного утримання (догляду). Предмет договору. Сторони у договорі, їхні права та обов'язки. Форма договору. Особливості укладення договору довічного утримання (догляду) щодо майна, що є у спільній сумісній власності. Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду). Забезпечення виконання договору довічного утримання Припинення договору довічного утримання (догляду). Правові наслідки розірвання договору довічного утримання (догляду). Правові наслідки смерті набувача або припинення юридичної особи – набувача.

Тема 25. Найм (оренда)

Поняття договору найму (оренди) за цивільним законодавством України. Предмет договору найму. Зміст договору найму. Плата за користування майном. Строк договору найму. Правові наслідки непередання майна наймачеві. Гарантія якості речі, переданої у найм. Права третіх осіб на річ, передану у найм. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження речі. Піднайм. Ремонт речі, переданої у найм. Поліпшення речі, переданої у найм. Переважні права наймача. Відповідальність за шкоду, що завдана у зв'язку з користуванням річчю, переданою у найм. Припинення договору. Право наймодавця відмовитися від договору найму. Розірвання договору найму. Позовна давність, що застосовується до вимог, які впливають із договору найму.

Тема 26. Різновиди найму (оренди)

Різновиди договору найму: прокат, найм (оренда) земельної ділянки, найм будівлі або іншої капітальної споруди, найм (оренда) транспортного засобу, лізинг.

Тема 27. Найм (оренда) житла. Оренда житла з викупом з викупом

Поняття та правова характеристика договору найму (оренди) житла. Форма договору, предмет договору. Сторони у договорі, їхні права та обов'язки. Оренда житла з викупом.

Тема 28. Позичка

Поняття та правова характеристика договору позички. Предмет договору. Форма договору позички. Сторони у договорі. Права позичкодавця, обов'язки користувача. Строк договору. Розірвання договору позички. Припинення договору позички. Правові наслідки неповернення речі після закінчення строку користування нею.

ТЕМА 29. Підряд

Поняття договорів підрядного типу. Цивільно-правова характеристика договору підряду. Предмет договору підряду. Зміст договору. Права, обов'язки замовника та підрядчика. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження предмету підряду чи матеріалу. Кошторис. Порядок оплати роботи. Право підрядника на притримування. Правові наслідки порушення сторонами умов договору підряду. Позовна давність, що застосовується до вимог щодо договору підряду. Побутовий підряд. Форма договору побутового підряду. Гарантії прав замовника. Порядок виконання роботи за договором побутового підряду. Права замовника у разі істотного порушення підрядником договору побутового підряду. Правові наслідки нез'явлення замовника за одержанням роботи.

ТЕМА 30. Різновиди договору підряду

Поняття та загальна характеристика договору будівельного підряду. Предмет договору, сторони у договорі, їхні права та обов'язки. Проектно-кошторисна документація, порядок внесення змін до проектно-кошторисної документації. Забезпечення будівництва та оплата робіт. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкта. Передання та прийняття робіт. Гарантії якості у договорі будівельного підряду. Відповідальність підрядника та замовника за договором. Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт – правова характеристика, права та обов'язки сторін. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Права і обов'язки виконавця та замовника. Наслідки неможливості досягнення результату. Відповідальність виконавця за порушення договору.

ТЕМА 31. Послуги. Загальні положення

Поняття та правова характеристика договору про надання послуг. Предмет договору. Виконання договору про надання послуг. Плата за договором про надання послуг. Строк договору. Відповідальність виконавця за порушення договору про надання послуг. Розірвання договору про надання послуг.

ТЕМА 32. ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Законодавче регулювання перевезення пасажирів, багажу, вантажу та пошти. Договір перевезення вантажу: загально-правова характеристика. Права і обов'язки перевізника та відправника за договором перевезення вантажу. Поняття договору перевезення пасажирів та багажу. Договір чартеру. Перевезення транспортом загального користування. Провізна плата. Строк доставки вантажу, пасажирів, багажу та пошти. Відповідальність за зобов'язаннями, що випливають із договору перевезення. Страхування

вантажів, пасажирів і багажу. Претензії та позови, що впливають із договору перевезення. Транспортне експедирування.

ТЕМА 33. ЗБЕРІГАННЯ

Поняття договору зберігання. Предмет договору. Сторони у договорі, їхні права та обов'язки. Форма договору зберігання. Строк зберігання. Плата за договором. Відшкодування витрат на зберігання. Відповідальність зберігача за втрату (нестачу) або пошкодження речі. Відшкодування збитків, завданих поклажодавцеві або зберігачеві. Зберігання на товарному складі. Договір складського зберігання. Складські документи. Права володільця складського та заставного свідоцтва. Спеціальні види зберігання: зберігання речі у ломбарді; зберігання цінностей у банку; зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту; зберігання речей у гардеробі організації; зберігання речей пасажирів під час його перевезення; зберігання речей у готелі; зберігання речей, що є предметом спору; зберігання автотранспортних засобів; договір охорони.

ТЕМА 34. СТРАХУВАННЯ

Поняття договору страхування. Предмет договору. Особисте, майнове страхування та страхування цивільної відповідальності. Істотні умови договору страхування. Форма договору страхування. Момент набрання чинності договором страхування. Сторони у договорі, їхні права та обов'язки. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Співстрахування. Договір перестрахування. Умови та порядок здійснення страхової виплати. Відповідальність страховика. Суброгація. Зміна страхувальника – фізичної особи у договорі страхування. Наслідки припинення юридичної особи – страхувальника чи визнання страхувальника – фізичної особи недієздатною або обмеження її цивільної дієздатності. Обов'язкове страхування. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

ТЕМА 35. ДОРУЧЕННЯ

Поняття та зміст договору доручення. Права та обов'язки сторін за договором. Порядок виконання доручення. Особисте виконання договору доручення. Припинення договору доручення. Наслідки припинення договору доручення. Обов'язки спадкоємця повіреного та ліквідатора юридичної особи – повіреного.

ТЕМА 36. КОМІСІЯ

Правова характеристика договору комісії. Умови договору комісії. Сторони у договорі, їхні права та обов'язки. Комісійна плата. Порядок виконання договору комісії. Субкомісія. Виконання договору, укладеного комісіонером з третьою особою. Відступ від вказівок комітента. Звіт комісіонера. Відповідальність

комісіонера перед комітентом. Право комісіонера, комітента на відмову від договору комісії. Наслідки смерті фізичної особи або припинення юридичної особи – комісіонера. Особливості окремих видів комісії.

ТЕМА 37. УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ

Загальна характеристика правовідносин, що виникають із управління майном (право довірчої власності). Поняття договору управління майном. Предмет договору управління майном. Істотні умови договору. Форма договору, строк договору управління майном. Сторони у договорі: установник управління, управитель, вигодонабувач. Права та обов'язки управителя. Порядок здійснення управління майном. Передання в управління майна, що є предметом договору застави. Передання права управління майном іншій особі. Звернення стягнення на майно, передане в управління за вимогою кредитора установника управління. Відповідальність управителя. Припинення договору управління майном. Особливості управління цінними паперами.

ТЕМА 38. ПОЗИКА . КРЕДИТ

Поняття договору позики. Предмет договору. Сторони у договорі. Форма договору позики. Проценти за договором позики. Безпроцентність позики. Обов'язок позикодавця повернути позику. Наслідки порушення договору позичальником. Оспорювання договору позики. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикове зобов'язання.

Кредитний договір, як різновид договору позики: цивільно-правова характеристика. Предмет договору, сторони у договорі. Умови кредитування: строковість, платність, забезпеченість, повернення, цільовий характер використання. Порядок надання кредиту. Форма кредитного договору. Відмова від надання або одержання кредиту. Комерційний кредит.

ТЕМА 39. БАНКІВСЬКИЙ ВКЛАД. БАНКІВСЬКИЙ РАХУНОК. РАХУНОК УМОВНОГО ЗБЕРІГАННЯ (ЕСКРОУ)

Поняття договору банківського вкладу. Предмет договору. Сторони договору банківського вкладу. Форма договору банківського вкладу. Види банківських вкладів. Проценти на банківський вклад. Внесення грошових коштів на рахунок вкладника іншою особою. Договір банківського вкладу на користь третьої особи. Поняття договору банківського рахунка. Предмет договору. Сторони договору банківського рахунка. Форма договору банківського рахунка. Укладання договору банківського рахунка. Операції за рахунком, що виконуються банком. Кредитування рахунка. Проценти за користування коштами, що знаходяться на рахунку. Підстави та черговість списання грошових коштів з рахунка. Правові наслідки неналежного виконання банком операцій за рахунком клієнта. Ощадна книжка. Ощадний (депозитний) сертифікат. Розірвання договору банківського рахунка. Банківська таємниця. Поняття

договору рахунка умовного зберігання (ескроу). Операції за рахунком умовного зберігання (ескроу). Перевірка підстав для перерахування коштів з рахунка умовного зберігання (ескроу). Обмеження щодо розпорядження коштами на рахунку умовного зберігання (ескроу). Статус грошових коштів на рахунку умовного зберігання (ескроу). Внесення змін, припинення договору та закриття рахунка умовного зберігання (ескроу).

ТЕМА 40. ФАКТОРИНГ

Поняття договору факторингу. Типи факторингу. Предмет договору факторингу. Сторони у договорі. Недійсність заборони відступлення права грошової вимоги. Відповідальність клієнта перед фактором. Виконання боржником грошової вимоги факторові. Наступне відступлення права грошової вимоги. Права фактора. Зустрічні вимоги боржника. Захист прав боржника.

ТЕМА 41. РОЗРАХУНКИ

Поняття та форми розрахунків у господарському обігу. Види безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Інші види безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

ТЕМА 42. РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Цивільно-правова характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Види договорів. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензійний договір. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

ТЕМА 43. КОМЕРЦІЙНА КОНЦЕСІЯ

Поняття договору комерційної концесії. Предмет договору. Сторони у договорі, їхні права і обов'язки. Форма договору комерційної концесії та його державна реєстрація. Договір комерційної субконцесії. Особливі умови договору комерційної концесії. Відповідальність правоволодільця за вимогами, що пред'являються до користувача. Зміна договору комерційної концесії. Припинення договору комерційної концесії. Збереження чинності договору комерційної концесії у разі зміни сторін. Наслідки зміни торговельної марки чи іншого позначення правоволодільця. Наслідки припинення права, користування яким надано за договором комерційної концесії.

ТЕМА 44. ДОГОВОРИ ПРО СПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Поняття та ознаки договору про спільну діяльність. Форми спільної діяльності. Форма та умови договору про спільну діяльність. Договір простого товариства. Вклади учасників. Спільне майно учасників. Порядок ведення спільних справ учасників. Спільні витрати та збитки учасників. Відповідальність учасників за спільними зобов'язаннями. Розподіл прибутку. Виділ частки учасника на вимогу його кредитора. Припинення договору простого товариства. Відмова учасника від подальшої участі в договорі простого товариства та розірвання договору. Відповідальність учасника, щодо якого договір простого товариства припинений.

ТЕМА 45. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ОДНОСТОРОННІХ ДІЙ. ПУБЛІЧНА ОБІЦЯНКА ВИНАГОРОДИ

Поняття та загальна характеристика зобов'язань з односторонніх дій. Підстави виникнення зобов'язань з односторонніх дій. Види зобов'язань з односторонніх дій. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу. Зміст завдання, строк (термін) виконання завдання. Зміна умов публічної обіцянки винагороди. Правові наслідки виконання завдання. Припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу. Умови конкурсу, зміна умов конкурсу, відмова від проведення конкурсу. Особливості оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, які подані на конкурс. Переможець конкурсу, його права. Повернення учаснику конкурсу речі, поданої на конкурс.

ТЕМА 46. ІНШІ ВИДИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ З ОДНОСТОРОННІХ ДІЙ

Історія виникнення інституту ведення чужих справ без доручення. Поняття ведення чужих справ без доручення за сучасним українським законодавством. Право на вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення. Зобов'язання, що виникають внаслідок усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або майну юридичної особи. Набуття або збереження майна без достатньої правової підстави.

ТЕМА 47. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ

Поняття та значення зобов'язань з відшкодування шкоди. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову та моральну шкоду. Взаємодія інституту відшкодування шкоди з іншими інститутами цивільного права: позадоговірна та договірна відповідальність. Система зобов'язань з відшкодування шкоди. Відповідальність за шкоду, заподіяну працівником. Відповідальність за шкоду, заподіяну органами державної влади. Відповідальність за шкоду, заподіяну правоохоронними та судовими органами. Відповідальність за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю фізичної особи. Відповідальність за шкоду, заподіяну малолітніми, неповнолітніми, недієздатними, обмежено дієздатними, та адієздатними особами. Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом

підвищеної небезпеки. Відповідальність за шкоду, заподіяну внаслідок злочину. Відшкодування моральної шкоди. Відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

ТЕМА 48. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СПАДКУВАННЯ

Поняття спадкування та спадкового права. Принципи спадкового права. Спадкові правовідносини. Види спадкування. Склад спадщини. Права та обов'язки, які не входять до складу спадщини. Час відкриття спадщини. Місце відкриття спадщини. Спадкоємці. Право на спадкування. Усунення від права на спадкування. Спадкування права на земельну ділянку; частки у праві спільної сумісної власності; права на одержання сум заробітної плати, пенсії, стипендії, аліментів, інших соціальних виплат, які належали спадкодавцеві; права на вклад у банку (фінансовій установі); права на одержання страхових виплат (страхового відшкодування); права на відшкодування збитків, моральної шкоди та сплату неустойки. Спадкування обов'язку відшкодувати майнову шкоду (збитки) та моральну шкоду, яка була завдана спадкодавцем. Обов'язок спадкоємців відшкодувати витрати на утримання, догляд, лікування та поховання спадкодавця.

ТЕМА 49. СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ

Поняття заповіту. Право на заповіт. Право заповідача на призначення спадкоємців. Право заповідача на визначення обсягу спадщини, що має спадкуватися за заповітом. Зміст заповіту, вимоги чинності заповіту. Форма заповіту. Порядок посвідчення заповіту. Посвідчення заповіту при свідках. Особливі розпорядження заповідача: заповідальний відказ (легат), покладення на спадкоємця деяких обов'язків, визначення умов отримання спадщини, підпризначення спадкоємців, встановлення сервітуту у заповіті. Заповіт подружжя. Секретний заповіт. Право на обов'язкову частку у спадщині. Таємниця заповіту. Тлумачення заповіту. Скасування та зміна заповіту. Недійсність заповіту.

ТЕМА 50. СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ

Поняття спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Спадкування усиновленими та усиновлювачами. Черги спадкоємців за законом, їх склад. Спадкування за правом представлення. Розмір частки у спадщині спадкоємців за законом.

ТЕМА 51. ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ. ОФОРМЛЕННЯ СПАДКОВИХ ПРАВ

Прийняття спадщини. Строки для прийняття спадщини. Прийняття заповідального відказу. Наслідки пропущення строку для прийняття спадщини.

Право на відмову від прийняття спадщини. Правові наслідки відмови від прийняття спадщини. Перехід права на прийняття спадщини. Відумерлість спадщини. Поділ спадщини між спадкоємцями. Перерозподіл спадщини. Пред'явлення кредиторами спадкодавця вимог до спадкоємців. Охорона спадкового майна. Управління спадщиною. Виконання заповіту. Право спадкоємця на одержання свідоцтва про право на спадщину. Обов'язок спадкоємця звернутися за свідоцтвом про право на спадщину на нерухоме майно. Строк видачі свідоцтва про право на спадщину. Визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
для підготовки до
комплексного кваліфікаційного іспиту з дисципліни
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

1. Поняття цивільного права, його предмет, принципи та система. Аналіз цивільного законодавства з позиції його розподілу на закони та підзаконні нормативно-правові акти.
2. Цивільні правовідносини: поняття, види та елементи. Юридичні факти як підстави виникнення, зміни або припинення цивільних прав та обов'язків.
3. Захист цивільних прав та інтересів: способи та форми захисту. Особливості цивільно-правової відповідальності як галузевого різновиду юридичної відповідальності.
4. Людина як учасник цивільних відносин. Право-, дієздатність фізичної особи, її обсяг за видами. Зміна цивільно-правового статусу фізичної особи за рішенням суду: підстави, порядок та наслідки.
5. Юридична особа як учасник цивільних правовідносин: поняття, ознаки, види, організаційно-правові форми. Порядок створення та припинення юридичної особи.
6. Господарські товариства: цивільно-правова характеристика.
7. Держава та інші публічно-правові утворення як суб'єкти цивільного права.
8. Об'єкти цивільних прав: види та порядок їх оборотоздатності. Речі як найпоширеніший об'єкт цивільних прав. Класифікація речей.
9. Правочин як підстава виникнення цивільних прав та обов'язків. Види та умови чинності правочинів.
10. Недійсні правочини. Підстави, порядок та наслідки визнання правочинів недійсними.
11. Особливості представництва у цивільному праві. Види представництва, їх характеристика. Довіреність як форма уповноваження при договірному представництві.
12. Поняття та правова природа строків (термінів) у цивільному праві. Порядок їх визначення та обчислення. Позовна давність як строк захисту порушеного права та охоронюваного законом інтересу: цивільно-правове регулювання.
13. Особисті немайнові права фізичної як юридично гарантовані можливості особи: ознаки, види, цивільно-правова охорона та захист.
14. Право власності в системі цивільних прав, його характерні ознаки, підстави виникнення та припинення

15. Захист права власності: цивільно-правові та зобов'язально-правові способи захисту. Речові права на чуже майно: поняття, види, підстави виникнення та зміст.
16. Правова характеристика цивільно-правових зобов'язань, сторони у зобов'язанні, підстави їх виникнення та порядок виконання.
17. Способи забезпечення виконання цивільно-правових зобов'язань: механізми реалізації у договірних відносинах
18. Підстави припинення цивільно-правових зобов'язань. Особливості цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань.
19. Договір як регулятор цивільних правовідносин. Класифікація договорів, порядок і способи їх укладання.
20. Купівля-продаж - універсальна форма товарно-грошового обміну. Законодавче регулювання договору. Окремі різновиди купівлі-продажу.
21. Дарування, рента, довічне утримання в системі договорів про передачу майна у власність.
22. Найм (оренда) майна: юридичні риси договору. Різновиди майнового найму (прокат, лізинг, найм будівлі, транспортного засобу, земельної ділянки).
23. Договірне регулювання відносин у сфері виконання робіт – договір підряду та його різновиди.
24. Договірні зобов'язання про надання послуг. Цивільно-правова характеристика договорів зберігання, страхування.
25. Договори посередницького типу: доручення, комісія, управління майном, їх особливості.
26. Договори, що опосередковують позикові та кредитні відносини, їх цивільно-правова характеристика.
27. Особливості зобов'язань, що виникають внаслідок односторонніх правомірних дій.
28. Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди: загальні та спеціальні підстави відповідальності
29. Спадкування за заповітом, спадкування за законом: поняття та характерні ознаки.
30. Законодавче регулювання здійснення та оформлення спадкових прав.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

ТЕМА 1 Предмет, система, метод науки кримінального права

Кримінальне право як самостійна галузь права. Предмет і завдання кримінального права та її зв'язок з суміжними науками. Функції кримінального права. Принципи кримінального права. Методи науки кримінального права. Система кримінального права України.

ТЕМА 2 Кримінальний закон України

Поняття закону про кримінальну відповідальність та його ознаки. Джерела кримінального права. Структура кримінального закону та види норм за змістом і структурою. Види диспозицій і санкцій. Тлумачення кримінального закону. Поняття, види і способи тлумачення. Види судового тлумачення кримінального закону. Принципи чинності кримінального закону в часі і просторі та їх зміст. Прийняття кримінального закону, вступ в силу і час дії. Зворотна дія кримінального закону, її межі та наслідки. Територіальний, універсальний та національний принцип чинності кримінального закону. Правові наслідки засудження особи за межами України. Видача особи-злочинця. Імплементация норм міжнародного права.

ТЕМА 3 Поняття злочину

Поняття злочину. Ознаки злочину (суспільна небезпечність, винність, караність, протиправність, вчинення суб'єктом злочину). Відмежування злочину від інших правопорушень. Малозначне діяння. Класифікація злочинів у чинному законодавстві та науці кримінального права.

ТЕМА 4 Кримінальна відповідальність та її підстави

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття та підстави кримінальної відповідальності. Кримінально-правові відносини, їх виникнення і принципи. Форми реалізації кримінальної відповідальності.

ТЕМА 5 Склад злочину

Поняття складу злочину, його значення та функції. Елементи складу злочину, їх зміст і взаємозв'язок. Види складів злочину за ознаками їх визначення. Склад злочину як кримінально-правова модель і кваліфікація злочину.

ТЕМА 6 Об'єкт та предмет злочину

Поняття об'єкта злочину, його значення в структурі елементів складу злочину. Класифікація об'єктів злочину. Предмет злочину.

ТЕМА 7 Об'єктивна сторона злочину

Поняття об'єктивної сторони злочину та її ознаки (основні і факультативні). Значення об'єктивної сторони злочину для кваліфікації злочину. Суспільно-небезпечне діяння: дія та бездіяльність. Значення обов'язку діяти зазначеним чином і можливості виконати обов'язок. Причинний зв'язок та його ознаки. Суспільно-небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони, їх види та значення. Факультативні ознаки об'єктивної сторони злочину.

ТЕМА 8 Суб'єкт злочину

Поняття суб'єкта злочину. Ознаки загального суб'єкта злочину. Види суб'єкта злочину. Вік кримінальної відповідальності. Загальний, знижений та підвищений вік суб'єкта злочину в законі про кримінальну відповідальність. Осудність. Неосудність. Критерії неосудності. Обмежена осудність. Ознаки та види спеціального суб'єкта. Особливості відповідальності за вчинення злочину у стані сп'яніння.

ТЕМА 9 Суб'єктивна сторона злочину

Поняття, обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони. Поняття і значення вини. Форми, види вини та їх ознаки. Значення факультативних ознак суб'єктивної сторони. Випадок (казус) та критерії його відмежування від необережної форми вини. Подвійна (змішана) форма вини. Поняття та види помилок у кримінальному праві, їх вплив на відповідальність.

ТЕМА 10 Обставини, що виключають злочинність діяння

Поняття та види обставин, що виключають злочинність діяння. Необхідна оборона. Уявна оборона. Затримання особи, що вчинила злочин. Крайня необхідність. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Інші обставини, що виключають злочинність діяння не передбачені кримінальним законом.

ТЕМА 11 Стадії вчинення злочину

Поняття і види стадій. Закінчений і незакінчений злочини. Момент закінченого злочину з матеріальним, формальним та усіченим складом. Готування до злочину та його ознаки. Види замаху на злочин. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Стадії, на яких можлива добровільна відмова. Наслідки добровільної відмови та їх значення. Розмежування добровільної відмови від доведення злочину до кінця і дійового каяття.

ТЕМА 12 Співучасть у вчиненні злочину

Поняття і значення співучасті у кримінальному праві. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки співучасті. Види співучасників та їх визначення у Кримінальному кодексі України. Виконавець. Організатор. Підбурювач. Пособник. Форми співучасті. Кримінальна відповідальність співучасників. Співучасники організованої групи та злочинної організації. Добровільна відмова співучасників від вчинення злочину. Поняття та види ексцесу виконавця. Спеціальні питання відповідальності за співучасть.

ТЕМА 13 Множинність злочинів

Поняття множинності злочинів. Види одиничних злочинів. Розмежування множинності та одиничних злочинів. Види множинності. Повторність злочинів, види, особливості кваліфікації повторності злочинів та правові наслідки. Сукупність злочинів, види сукупності, правові наслідки. Рецидив злочинів, види, особливості кваліфікації, правові наслідки.

ТЕМА 14 Поняття покарання, його мета

Поняття, мета та ознаки покарання за кримінальним законом.

ТЕМА 15 Система та види покарань

Система покарань. Основні покарання. Додаткові покарання. Покарання, які можуть призначатися і як основні, так і як додаткові. Покарання, пов'язані з ізоляцією засудженого від суспільства. Покарання, не пов'язані з ізоляцією засудженого від суспільства.

ТЕМА 16 Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття, види, правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

ТЕМА 17 Звільнення від покарання та його відбування

Поняття звільнення від покарання та його відбування, види. Звільнення від покарання в зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до 7 років. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від

відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до 3 років. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від покарання на підставі Закону про амністію або акта про помилування.

ТЕМА 18 Призначення покарання

Загальні засади призначення кримінального покарання за кримінальним законом України. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Обставини, що пом'якшують покарання. Обставини, що обтяжують покарання. Призначення покарання за незакінчений злочин і за злочин, вчинений у співучасті. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання.

ТЕМА 19 Судимість

Поняття та значення судимості (загально-правове та кримінально-правове). Поняття погашення судимості за кримінальним законом України. Зняття судимості.

ТЕМА 20 Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх

Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Кримінальні покарання, які застосовуються до неповнолітніх та особливості їх призначення. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Примусові заходи виховного характеру. Погашення та зняття судимості щодо неповнолітніх осіб.

ТЕМА 21 Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Особливості застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та підстави для звільнення від їх застосування.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

ТЕМА 22 Загальна характеристика Особливої частини кримінального права

Поняття та система Особливої частини кримінального права. Система норм Особливої частини. Норми заборонні, роз'яснювальні, заохочувальні. Поняття родового об'єкту складу злочину. Процес кваліфікації злочинів, його етапи. Значення правильної кваліфікації злочинів.

ТЕМА 23 Злочини проти основ національної безпеки України

Поняття злочинів проти основ національної безпеки України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади, кваліфікуючі ознаки. Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України, кваліфікуючі ознаки. Державна зрада, умови звільнення від кримінальної відповідальності. Посягання на життя державного чи громадського діяча. Диверсія, шпигунство: відмінність від державної зради, умови звільнення від кримінальної відповідальності.

ТЕМА 24 Злочини проти життя та здоров'я особи

Поняття і види злочинів проти життя та здоров'я особи. Злочини проти життя. Поняття вбивства і його види: умисне вбивство (ч. 1. ст. 115 КК України); умисне вбивство при обтяжуючих обставинах (ч. 2 ст. 115 КК України). Види умисного вбивства при пом'якшуючих обставинах. Вбивство з необережності. Злочини проти здоров'я. Поняття і види тілесних ушкоджень. Умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, його відмінність від умисного чи необережного вбивства. Середньої тяжкості тілесне ушкодження та легке тілесне ушкодження. Залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, що перебуває в небезпечному для життя стані: спільні та відмінні ознаки складів злочинів.

ТЕМА 25 Злочини проти волі, честі, гідності особи та проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Захоплення заручників. Підміна дитини. Торгівля людьми. Експлуатація дітей. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Поняття і загальна характеристика злочинів проти статевої свободи і статевої недоторканості особи. Зґвалтування, кваліфікуючі і особливо кваліфікуючі ознаки злочину. Сексуальне насильство, кваліфікуючі і особливо кваліфікуючі ознаки. Примушування до вступу в статевий зв'язок, кваліфікуючі ознаки. Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості, кваліфікуючі ознаки. Розбещення неповнолітніх, кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА 26 Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

Загальна характеристика злочинів проти виборчих прав громадян. Злочини проти трудових прав громадян. Злочини в сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності. Злочини проти інших прав і свобод людини і громадянина. Злочини проти сім'ї. Злочини проти свободи совісті.

ТЕМА 27 Злочини проти власності

Поняття і види злочинів проти власності. Корисливі злочини, пов'язані з незаконним обертанням чужого майна на користь винного або інших осіб. Корисливі злочини проти власності, не пов'язані з обертанням чужого майна на свою користь або користь інших осіб. Некорисливі злочини проти власності.

ТЕМА 28 Злочини у сфері господарської діяльності

Поняття і види злочинів у сфері господарської діяльності. Злочини у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної системи. Злочини у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності господарюючих об'єктів. Злочини у сфері банкрутства. Злочини у сфері використання фінансових ресурсів.

ТЕМА 29 Злочини проти довкілля та громадської безпеки

Поняття і види злочинів проти довкілля. Злочини проти екологічної безпеки. Злочини у сфері землевикористання, охорони надр, атмосферного повітря. Злочини у сфері охорони водних ресурсів. Злочини у сфері лісовикористання, захисту рослинного і тваринного світу.

Поняття і види злочинів проти громадської безпеки. Створення злочинної організації, терористичної групи та інших злочинних об'єднань, участь у них та у злочинах, що вчинюються ними чи пов'язані з ними. Бандитизм. Терористичний акт. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами чи радіоактивними матеріалами. Порушення різних правил, що забезпечують громадську безпеку.

ТЕМА 30 Злочини проти безпеки виробництва, безпеки руху та експлуатації транспорту

Поняття і види злочинів проти безпеки виробництва. Злочини у сфері безпеки праці. Інші злочини у сфері безпеки виробництва. Поняття та система транспортних злочинів. Злочини, що посягають на безпеку руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Злочини, що посягають на безпеку руху або експлуатації. Незаконне заволодіння транспортним засобом.

ТЕМА 31 Злочини проти громадського порядку та моральності, а також у сфері обігу наркотичних засобів

Загальна характеристика і види злочинів проти громадського порядку та моральності. Злочини проти громадського порядку. Злочини проти моральності: посягання на основні моральні принципи і цінності у сфері духовного і культурного життя суспільства; посягання на основні принципи моральності у сфері статевих відносин; посягання на основні принципи моральності у сфері морального і фізичного розвитку неповнолітніх.

Загальна характеристика і види злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів. Злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів та інших предметів, небезпечних для здоров'я населення. Злочини, пов'язані з незаконним заволодінням наркотичними засобами, а також обладнанням, призначеним для їх виготовлення. Злочини, пов'язані з незаконним вживанням наркотичних і одурманюючих засобів, а також допінгу.

ТЕМА 32 Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Поняття і види злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Злочини, які посягають на відносини у сфері охорони державної таємниці або конфіденційної інформації. Злочини, які посягають на недоторканість державного кордону. Злочини, які порушують порядок комплектування Збройних сил України.

ТЕМА 33 Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Злочини у сфері використання державних символів. Злочини, пов'язані із перешкоджанням діяльності організацій та об'єднань громадян. Злочини проти представників влади, працівників правоохоронних органів, членів громадських формувань. Злочини у сфері використання документів і засобів отримання інформації. Інші злочини проти авторитету держави і діяльності об'єднань громадян.

ТЕМА 34 Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж

Поняття злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж. Види злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж: незаконне втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж;

викрадення, привласнення, вимагання комп'ютерної інформації або заволодіння нею шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем; порушення правил експлуатації автоматизованих електронно-обчислювальних систем.

ТЕМА 35 Злочини у сфері службової діяльності та проти правосуддя

Поняття злочинів у сфері службової діяльності. Види злочинів у сфері службової діяльності: зловживання владою або службовим становищем; перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу; службове підроблення; службова недбалість. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Провокація підкупу. Види злочинів проти правосуддя. Злочини, які посягають на конституційні принципи діяльності органів досудового слідства, дізнання, прокуратури і суду. Злочини, які посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, майно судів, засідателів та інших учасників судочинства. Злочини, які перешкоджають одержанню достовірних доказів та істинних висновків у справі. Злочини, які перешкоджають своєчасному розкриттю злочину. Злочини, які перешкоджають виконанню вироку (рішення) і призначеного ним покарання.

ТЕМА 36 Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)

Поняття та види військових злочинів. Злочини проти порядку підлеглості і військової честі. Злочини проти порядку проходження військової служби. Злочини проти порядку користування військовим майном і його зберігання. Злочини проти порядку експлуатації військової техніки. Злочини проти порядку несення бойового чергування та інших спеціальних служб. Злочини проти встановленого порядку збереження військової таємниці. Військові службові злочини. Злочини проти порядку несення служби на полі бою і в районі воєнних дій.

ТЕМА 37 Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Поняття і види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Злочини проти миру. Злочини проти безпеки людства. Злочини проти міжнародного правопорядку.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
для підготовки до
комплексного кваліфікаційного іспиту з дисципліни
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень.
2. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи, ознаки та види.
3. Поняття і види стадій кримінального правопорушення. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення та замаху на кримінальне правопорушення. Закінчене кримінальне правопорушення.
4. Поняття та ознаки співучасті. Види та форми співучасті. Загальні та спеціальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.
5. Поняття, ознаки, види та кваліфікація множинності кримінальних правопорушень.
6. Необхідна та уявна оборона як обставини, що виключає злочинність діяння. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.
7. Поняття, ознаки та мета покарання. Види та межі покарань за Кримінальним кодексом України.
8. Загальні засади призначення покарання. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
9. Поняття та види звільнення від покарання та його відбування.
10. Поняття та види звільнення від кримінальної відповідальності.
11. Поняття та значення судимості. Погашення та зняття судимості.
12. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх. Покарання, які застосовуються до неповнолітніх.
13. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України. Визначте склад одного правоорушення.
14. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Охарактеризуйте одне правопорушення.
15. Поняття, ознаки та види тілесних ушкоджень.
16. Захоплення заручників: кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки (ст. 147 КК України). Розмежування складів злочинів «Захоплення заручників» (ст. 147 КК України) та «Незаконне позбавлення волі або викрадення людини» (ст. 146 КК України).
17. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
18. Грубе порушення законодавства про працю (ст. 172 КК України). Розмежування грубого порушення законодавства про працю (ст. 172 КК України) з грубим порушенням угоди про працю (ст. 173 КК України).

19. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності. Розмежування крадіжки від грабежу та грабежу від розбою.
20. Контрабанда: кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки (ст. 201 КК України).
21. Терористичний акт: кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки (ст. 258 КК України).
22. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами: кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки (ст. 286 КК України).
23. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки (ст. 263 КК України).
24. Незаконне заволодіння транспортним засобом: кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки (ст. 289 КК України).
25. Хуліганство (ст. 296 КК України): кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки. Розмежування групового хуліганства з груповим порушенням громадського порядку (ст. 293 КК України).
26. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки (ст. 307 КК України).
27. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця: кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки (ст. 348 КК України).
28. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК України): кримінально-правова характеристика, кваліфікуючі ознаки.
29. Поняття службової особи як суб'єкта кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності. Кримінально-правова кваліфікація пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі та прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. ст. 369, 368 КК України).
30. Поняття військового кримінального правопорушення. Загальна характеристика. Відмінність від кримінальних правопорушень щодо забезпечення призову та мобілізації.

**ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ
ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ**

з дисципліни Конституційне право

1. Конституція України від 28.06.1996 №254к/96-ВР URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 №2235-III URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
3. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Про судоустрій України і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 №2453-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2453-17#Text>
5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
6. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018, 2022. 556 с.
7. Фрицький Ю.О. Конституційне право України : Підручник – К.: Університет «Україна», 2018. 221 с.
8. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2021. – 528 с. URL : https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
9. Конституційне право України : Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2023. 536 с. URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51772/1/%d0%9a%d0%9f%d0%a3_2023_%d0%b4%d1%80%d1%83%d0%ba.pdf
10. Конституційне право України : підручник / за заг. ред. Т. М. Слінько. – Харків : Право, 2020. – 592 с. URL : https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4283&download_id=1336
11. Конституційне право: підручник / За загальною редакцією О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука Харків, 2019. – 484 с. URL : https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10085/Konstytutsiine%20pravo_pidruchnyk_KhNUVS_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y
12. Конституційне право України : навч. посібник. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 293 с. URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Boniak_Valentyna/Konstytutsiine_pravo_Ukrainy.pdf
13. Конституційне право : навч. посібник / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького ; НУ «Одес. юрид.

академія». Одеса : Фенікс, 2023. 584 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/26099/%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%81%d1%82%d0%b8%d1%82%d1%83%d1%86%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b5%20%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be%20%d0%9d%d0%9f%202023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

14. Конституційне право : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького ; НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 200с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12412> DOI 10.32837/11300.12412

з дисципліни Цивільне право

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

3. Цивільне право. Загальна частина: навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.]; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2022. – 332 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/662f44cb-425d-4830-8697-364752bad5a0/content>

4. Кіріяк О.В., Пацурківський Ю.П., Гудима-Підвербецька М.М. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1101/Civil%27ne_Pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

5. Доліненко Л.О., Доліненко В.О., Сарновська С.О. Цивільне право України: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2022. – 356 с.

6. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: в 2 т. Т. 1. 6-те вид., перероб. і допов./за заг. ред.. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 752 с.

7. Цивільне право України: підручник. Загальна частина / за ред. проф. Ю. Л. Бошицького та Р. Б. Шишки. Київ: Видавництво «Ліра – К», 2022. 760 с.

8. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Станом на 4 січня 2022 року / За заг. ред. Теремецького В. І. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2022. 1158 с.

9. Яновицька Г. Б., Кучер В. О. та ін. Цивільне право України: підручник: в 2 т. Т. 1 / кол. авторів; за ред. Г. Б. Яновицької, В. О. Кучера. Львів: «Новий світ – 2000», 2022. 444 с.

з дисципліни Кримінальне право

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах (2002-2016 pp.). URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>.
3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
4. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 1316 с.
5. Картавцев В.С. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. Тернопіль: Навчально-виробнича майстерня редакційно-видавничих технологій Галицького коледжу імені В'ячеслава Чорновола, 2018. 200 с.
6. Ортинський В.Л. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. для студентів спец. 081 «Право» / В.Л. Ортинський, К. Б. Марисюк, Я. В. Ступник ; Національний ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018. 422 с.
7. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна: 5-те вид. переробл. і допов. Харків: Право, 2015. 528 с.
8. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 5-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2015. 680 с.
9. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. Київ : Ваїте, 2014. 944 с. URL: <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/358166?download=true>.
10. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів. Навчальний посібник. Видання 2-ге. Київ: Атіка, 2002. 640 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk603519.pdf>.
11. Кримінальне право України. Загальна частина: посібник для підготовки до іспитів / В. І. Тютюгін, О.Д. Комаров, М.А. Рубашенко та ін. 2-ге вид., переробл. та доп. Харків: Право, 2017. 202 с.
12. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / Кузнецов В. В., Савченко А. В. / За заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. 5-те вид., перероб. Київ : Алерта, 2013. 320 с. URL: <https://www.rulit.me/books/teoriya-kvalifikacii-zlochiniv-pidruchnik-read-409666-4.html>.

13. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2010. 608 с. URL:

http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI-2010/UgolovPravoOsob.pdf.

14. Савченко А.В., Шуляк Ю.Л. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини (у схематичних діаграмах) : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 312 с. URL:

<https://www.naiau.kiev.ua/files/kafedru/kp/KruminPravo-pidr.pdf> .

15. Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації: лекції. Харків : Право, 2018. 368 с. URL:

http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/13956/1/Lekcii_2018.pdf .

ВЗІРЕЦЬ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

ГАЛИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ В'ЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА
освітній ступінь *бакалавр*
галузь знань 08 Право
спеціальність 081 Право
КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчальної, наукової роботи
та м/н співробітництва
Ірина ГЕЛЕЦЬКА

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №2

I. Теоретичні питання

1. Поняття і основні властивості Конституції України
2. Захист права власності: цивільно-правові та зобов'язально-правові способи захисту.
3. Поняття, мета та ознаки покарання за Кримінальним кодексом України. Система кримінальних покарань.

II. Практичне завдання

Розглянуто на засіданні циклової комісії
юридичних дисциплін

Протокол № _____ від _____ р.

Голова циклової комісії _____ Ірина ЗАПЛІТНА
(підпис)

ВЗІРЕЦЬ ВІДПОВІДІ

1. Поняття і основні властивості Конституції України

Сьогодні наука конституційного права використовує термін «конституція» у кількох значеннях; насамперед, прийнято розрізняти конституцію юридичну і конституцію фактичну (соціальну, живу тощо). При цьому існують різні підходи до розкриття їхнього змісту.

Юридична конституція - це система правових норм, які закріплюють засади конституційного (державного) ладу, встановлюють найвищі правові гарантії прав і свобод людини і громадянина, визначають систему, принципи організації та функціонування органів публічної влади (органів державної влади і органів місцевого самоврядування), встановлюють територіальний устрій держави. У визначенні юридичної конституції, на думку автора, слід звернути увагу на те, що практично в усіх державах світу існують нормативні акти, що іменуються конституціями. Але ніяк не всі ці акти закріплюють такі принципи організації державної влади, взаємовідносин влади з людиною та суспільством, які створюють передумови становлення конституційного ладу (на що, власне кажучи, і спрямовано конституцію). Тому подібні акти з досить великим наближенням можна вважати конституціями - це скоріше «квазіконституції», оскільки вони не встановлюють належної організації державної влади, не забезпечують її обмеженість правом, не гарантують права і свободи людини і громадянина. Такі конституції, а їх яскравим прикладом слугують «радянські конституції» приймаються з метою надання видимості легітимності узурпованій владі, виконують роль своєрідних декорацій недемократичної системи влади.

З огляду на це доречним є поділ конституцій на формальні та матеріальні.

Формальна (формально-юридична або формалізована) конституція являє собою закон або кілька законів;

Матеріальна конституція (конституція, що існує лише в матеріальному сенсі) являє собою значну кількість ухвалених у різні часи нормативних актів, судових рішень і конституційних звичаїв, які визначають засади конституційного ладу, основи організації органів державної влади, закріплюють і гарантують права і свободи людини, регулюють її взаємовідносини з державною владою. Матеріальна конституція не має формалізованого характеру, тож акти, які її складають, не наділені вищою юридичною силою щодо інших законів.

Якщо юридична конституція - це завжди система правових норм, то терміни фактична, соціальна, жива конституція застосовуються для характеристики реального стану суспільних відносин, які складають предмет конституційного регулювання, вони позначають реально існуючі в країні основи державного ладу, фактичну ситуацію з правами та свободами людини тощо. Поява терміна «фактична конституція» пов'язана з тим, що юридична конституція, під кутом зору причин її появи, являє певну ідеальну модель устрою держави, взаємовідносин держави і людини, що передбачає встановлення

певних механізмів обмеження державної влади, захисту людини від свавілля держави. Зрозуміло, що реально діючі механізми таких обмежень внаслідок різних чинників не відповідають абсолютно ідеальній моделі, юридична і фактична конституції можуть навіть суттєво різнитися, як це було характерно, наприклад, для «радянських конституцій».

Підсумовуючи, зробити висновок, що конституція - це основний закон держави, що приймається в особливому порядку, має найвищу юридичну силу та регулює найважливіші суспільні відносини, які визначають принципи організації публічної влади, закріплюючи при цьому засади конституційного ладу, гарантії прав і свобод людини і громадянина, систему, порядок організації та компетенцію органів державної влади, територіальний устрій держави, державні символи.

Властивості Конституції України - це її специфічні риси, які відрізняють Конституцію від інших нормативно-правових актів, характеризують її сутність і зміст. Зазвичай виділяють юридичні, політичні та ідеологічні властивості Конституції України.

Юридичні властивості виражають правову природу Конституції та визначають її місце у правовій системі держави, в системі національного законодавства. До основних юридичних властивостей Конституції України можна віднести такі:

1. Конституція України як Основний Закон є головним джерелом національного права України, ядром усієї правової системи, юридичною базою чинного законодавства. Ця властивість обумовлена тим, що Конституція України визначає сфери суспільних відносин, які підлягають правовому (зокрема законодавчому) регулюванню, встановлює ієрархію нормативно-правових актів.

2. Конституція України характеризується юридичним верховенством, що означає її пріоритетне становище в системі національного законодавства України, вищу юридичну силу щодо всіх інших правових актів.

3. Важливою юридичною властивістю Конституції України є її стабільність, яка забезпечується особливим, ускладненим порядком внесення до неї змін і доповнень.

4. До юридичних властивостей Конституції України можна також віднести пряму дію її норм, що згідно з ч. 3 ст. 8 Конституції України означає можливість звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України.

5. Юридичною властивістю Конституції України є особливий правовий захист, який має на меті забезпечення дотримання конституційних положень, захист від порушень. Захист Конституції України може здійснюватися лише правовими засобами. Вони передбачають застосування органами державної влади, посадовими особами з метою дотримання Конституції України форм і методів діяльності в рамках наданої компетенції.

2. Захист права власності: цивільно-правові та зобов'язально-правові способи захисту.

Захист права власності - це сукупність передбачених законом цивільно-правових засобів, які, по-перше, гарантують нормальне господарське використання майна (тобто вони забезпечують захист відносин власності в їх непорушеному стані), по-друге - застосовуються для поновлення порушених правовідносин власності, для усунення перешкод, що заважають їх нормальному функціонуванню, для відшкодування збитків, які заподіяні власнику.

Відповідно до статті 41 Конституції України, кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом.

Відповідно до статті 392 ЦК України, власник майна може пред'явити позов про визнання його права власності, якщо це право оспорується або не визнається іншою особою, а також у разі втрати ним документа, який засвідчує його право власності.

Залежно від характеру посягання на права власника і змісту захисту, який надається власнику, юридичною наукою традиційно виділяються речово-правові та зобов'язально-правові засоби захисту права власності.

До речово-правових позовів відносяться:

- вимоги не володіючого власника до незаконного володільця про витребування майна (віндикаційний позов);
- вимоги власника щодо усунення порушень права власності, які не пов'язані з володінням (негаторний позов);
- вимоги власника про визнання права власності.

Зобов'язально-правові позови базуються, як правило, на договорах, але можуть ґрунтуватися і на недоговірних зобов'язаннях.

До зобов'язально-правових позовів відносяться позови про:

- відшкодування збитків, які настали внаслідок невиконання чи неналежного виконання договору;
- повернення речей, які були надані у володіння (за договором схову, застави, перевезення);
- про визнання правочинів недійсними;

- про захист права власності в деліктних зобов'язаннях;
- про повернення безпідставно набутого чи збереженого майна.

Засади захисту права власності

Відповідно до статті 386 ЦК України, держава забезпечує рівний захист прав усіх суб'єктів права власності. Власник, який має підстави передбачати можливість порушення свого права власності іншою особою, може звернутися до суду з вимогою про заборону вчинення нею дій, які можуть порушити його право, або з вимогою про вчинення певних дій для запобігання такому порушенню.

Власник, права якого порушені, має право на відшкодування завданої йому майнової та моральної шкоди. Згідно з статтею 388 ЦК України, право власника на витребування майна від добросовісного набувача

Якщо майно за відплатним договором придбане в особи, яка не мала права його відчужувати, про що набувач не знав і не міг знати (добросовісний набувач), власник має право витребувати це майно від набувача лише у разі, якщо майно:

- було загублене власником або особою, якій він передав майно у володіння;
- було викрадене у власника або особи, якій він передав майно у володіння;
- вибуло з володіння власника або особи, якій він передав майно у володіння, не з їхньої волі іншим шляхом.

Майно не може бути витребувано від добросовісного набувача, якщо воно було продане у порядку, встановленому для виконання судових рішень.

3. Поняття, мета та ознаки покарання за Кримінальним кодексом України. Система кримінальних покарань.

Поняття кримінального покарання.

Згідно з ч. 1 ст. 50 ККУ покарання - є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого.

Покарання має на меті не тільки кару, а й виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами.

Покарання не має на меті завдати фізичних страждань або принизити людську гідність. Покарання є особливою формою державного примусу і тому закон відмежовує його від інших засобів кримінально-правового впливу, якими, зокрема, є примусові заходи медичного характеру (ст. 92), примусові заходи виховного характеру (ст. 105).

Покарання є заходом законного примусу, що має публічний характер і застосовується від імені держави, яка володіє монополією правом визначати зокрема злочинність діяння, його караність, загальні засади призначення покарання, порядок виконання покарання, підстави й умови звільнення від покарання, систему органів і установ, покликаних застосовувати і виконувати покарання, їх компетенцію.

Особа може бути піддана покаранню виключно за вироком суду і у встановленому законом порядку. Покарання як захід державного примусу застосовується тільки до особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення. Таке положення ґрунтується на теорії суб'єктивного ставлення у вину, яка є панівною в теорії кримінального права України.

Головний її зміст полягає у тому, що правоохоронні органи та суд при кваліфікації злочину виходять з певного (винного) психічного ставлення особи до вчинюваного діяння та його наслідків.

Зміст покарання становить кара — позбавлення або обмеження прав і свобод особи, засудженої за вчинення кримінального правопорушення. Таке позбавлення або обмеження має конкретний вираз і повинно бути належним чином обґрунтованим. Засуджений зобов'язаний перетерпіти ті позбавлення й обмеження, що пов'язані з застосуванням до нього покарання. При цьому має бути забезпечений належний захист його законних прав і свобод.

Мета покарання— кінцевий результат, якого прагне досягнути держава засобами кримінального правового впливу. Вона проявляється у чотирьох площинах:

1) кара щодо засудженого - здійснюється завжди, коли застосовується покарання. Важливо, щоб вона відповідала принципів справедливості. Три інші прояви мети покарання є бажаними, але досягаються не завжди;

2) виправлення засудженого - це такі зміни його особи, які роблять його безпечним для суспільства, характеризують його схильність до правомірної поведінки, поваги до правил і традицій людського співжиття;

3) запобігання вчиненню засудженим нового кримінального правопорушення;

4) запобігання вчиненню кримінального правопорушення іншими особами - це так зване загальне запобігання кримінального правопорушення. Застосовуючи покарання до засудженого, суд таким чином констатує, що відповідні діяння є суспільно небезпечними і всі особи зобов'язані уникати їх вчинення.

До осіб, визнаних винними у вчиненні кримінального правопорушення, судом можуть бути застосовані ті види покарань, які містяться в ст. 51 ККУ :

1) штраф;

2) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу;

- 3) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;
- 4) громадські роботи;
- 5) виправні роботи;
- 6) службові обмеження для військовослужбовців;
- 7) конфіскація майна;
- 8) арешт;
- 9) обмеження волі;
- 10) тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців;
- 11) позбавлення волі на певний строк;
- 12) довічне позбавлення волі.

Система покарань, встановлених ст. 51, є вичерпною. Вона може бути змінена лише шляхом прийняття відповідного закону. Система покарань має загальнообов'язковий характер, який проявляється у тому, що:

а) покарання, які входять до неї, можуть застосовуватися як правило до всіх засуджених (винятки встановлено, зокрема, щодо неповнолітніх, для яких закон встановлює окрему систему покарань);

б) ці покарання є обов'язковими для суду, правоохоронних та інших органів держави, юридичних і фізичних осіб.

Основними покараннями є громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додатковими покараннями є позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна. Штраф та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю можуть застосовуватися як основні, так і як додаткові покарання. За одне кримінальне правопорушення може бути призначено лише одне основне покарання, передбачене в санкції статті Особливої частини КК. До основного покарання може бути приєднане одне чи кілька додаткових покарань у випадках та порядку, передбачених ККУ.

II. Практичне завдання

Побачивши, що у магазині чоловічого одягу продавець була зайнята упакуванням купленого покупцем товару Руслан взяв із прилавка костюм вартістю 2500 гривень і швидко вийшов. Наступного дня, у цьому ж магазині, таким же способом Руслан взяв дві пари чоловічого взуття вартістю 3000 гривень, але цього разу продавець помітила усе та схопила його за руку, але той вирвався і вибіг з магазину разом із взуттям.

Кваліфікуйте дії Руслана.

Дії Руслана слід кваліфікувати за ч. 1 ст. 185 КК України та ч. 2 ст. 186 КК України як таємне викрадення чужого майна (крадіжка) та відкрите викрадення майна (грабіж) вчинений повторно.

Основним безпосереднім об'єктом відповідних складів злочинів є охоронювані кримінальним законом відносини власності. Руслан посягнув на суспільні відносини, які складаються з приводу належності майна законному власнику.

Предметом злочинів проти власності є чуже майно. Костюм і взуття, якими заволодів Руслан наділені усіма обов'язковими ознаками предмета складу злочину, передбаченого ст. 185 та ст. 186 КК України. Зокрема: фізичною – оскільки і костюм, і взуття – це речі матеріального світу; економічною – мають майнову та споживчу вартість, є цінними для потерпілого; юридичною – речі перебували у власності законного власника. Ці речі є чужими для Руслана.

З об'єктивної сторони злочини, передбачені ст.ст. 185, 186 КК України характеризуються: 1) суспільно небезпечним діянням – викраденням чужого майна, тобто протиправним, безоплатним вилученням цього майна у власника або законного володільця; 2) суспільно небезпечним наслідком – майновою шкодою, яка була заподіяна; 3) причиновим зв'язком між суспільно небезпечним діянням (викраденням чужого майна) та наслідками (майновою шкодою). Окрім цього безпосередньо з диспозицій ст. ст. 185, 186 КК України випливає, що обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цих складів злочинів є спосіб. Спосіб крадіжки (ст. 185 КК) – таємне викрадення чужого майна. Це викрадення, здійснюючи яке, винна особа вважає, що робить це непомітно для потерпілого чи інших осіб. За умовою задачі, вчиняючи крадіжку, за діями Руслана ніхто не спостерігав, він діяв непомітно для інших. Спосіб грабежу (ст. 186 КК) – відкрите викрадення чужого майна у присутності потерпілого або інших осіб, які усвідомлюють протиправний характер дій винної особи, яка своєю чергою усвідомлює, що її дії помічені і оцінюються як викрадення. Вчиняючи другий злочин (грабіж), дії Руслана розпочиналися як крадіжка, однак були виявленні продавцем та, незважаючи на це, продовжені. Тому дії Руслана переросли у грабіж (відкрите викрадення чужого майна). Наведене ґрунтується на положеннях Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти власності» від 6 листопада 2009 року № 10. Згідно з п. 4 зазначеної Постанови дії, розпочаті як крадіжка, але виявлені потерпілим чи іншими особами і, незважаючи на це, продовжені винною особою з метою заволодіння майном, належить кваліфікувати як грабіж.

За конструкцією об'єктивної сторони злочини, передбачені ст.ст. 185, 186 КК України з матеріальним складом і вважаються закінченими з моменту настання суспільно-небезпечних наслідків. Згідно п. 4 зазначеної Постанови крадіжку і грабіж потрібно вважати закінченими з моменту, коли винна особа вилучила майно і мала реальну можливість розпоряджатися чи користуватися

ним. За умовою задачі Руслан заволодівши чужим майном мав реальну можливість ним розпоряджатися.

Суб'єктом аналізованих складів злочинів є фізична осудна особа, яка досягла 14-річного віку. Наявність у Руслана ознак суб'єкта складу злочину констатується.

З суб'єктивної сторони крадіжка та грабіж вчиняються з прямим умислом. За умовою задачі Руслан усвідомлював суспільно-небезпечний характер своїх дій (розумів, що вчиняє посягання на чужу власність), передбачав суспільно-небезпечні наслідки свого діяння – заподіяння матеріальної шкоди у вигляді вартості викраденого майна і бажав настання таких наслідків. Крім того, другий злочин – грабіж вчинений повторно, оскільки перед вчиненням грабежу Руслан вже вчинив крадіжку. Так, відповідно до примітки до ст. 185 КК України у статтях 185, 186 та 189–191 повторним визнається злочин, вчинений особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених цими статтям. Тому, у діяннях Руслана наявна кваліфікуючої ознака – повторність.

Враховуючи викладене вважаю, що існують всі підстави кваліфікувати посягання Руслана за ч. 1 ст. 185 КК України та ч. 2 ст. 186 КК України.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Відповідно до Положенням про атестацію здобувачів освіти (затвердженим Педагогічною радою Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола 23.11.2022 р., протокол № 4), оцінювання результатів складання комплексного кваліфікаційного іспиту здійснюється за національною (4 бальною) шкалою, 100 бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Максимально можливий результат особи, яка складає комплексний кваліфікаційний іспит, може скласти 100 балів. Повторне складання (перескладання) комплексного кваліфікаційного іспиту з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Результати відповідей на екзаменаційний білет оцінюються по кожному питанню окремо - максимально 25 балів. Підсумкова оцінка визначається шляхом додавання оцінок за три теоретичних питання і вирішення ситуаційного завдання. Тобто максимально студент може отримати 100 балів за накопичувальною шкалою з наступним переведенням у відповідну оцінку за шкалою ЄКТС.

Додаткові питання члени комісії задають на державному іспиті за таких обставин:

- відповідь студента не достатньо повна, позбавлена логічності й визначеності;
- у відповіді допущені суттєві помилки;
- виникають сумніви щодо оцінки знань студента.

Шкала розрахунку балів, набраних здобувачем освіти за результатами відповідей на питання білету комплексного кваліфікаційного іспиту

Складові оцінки	Оцінка	
	За національною шкалою	Кількість набраних балів
1	2	3
Оцінка за I питання	відмінно	23-25
	добре	21-22
		19-20
	задовільно	17-18
		15-16
	незадовільно	8-14
		0-7
Оцінка за II питання	відмінно	23-25
	добре	21-22
		19-20
	задовільно	17-18
		15-16

	незадовільно	8-14
		0-7
Оцінка за III питання	відмінно	23-25
		21-22
	добре	19-20
		17-18
	задовільно	15-16
		8-14
Оцінка за IV питання (практичне завдання)	незадовільно	0-7
		23-25
	відмінно	21-22
		19-20
	добре	17-18
		15-16
	задовільно	8-14
		0-7

Оцінка «Відмінно» при цьому виставляється за таких умов:

Творчий підхід до засвоєного матеріалу, повнота і правильність відповіді на теоретичне чи практичне завдання, вміння бездоганно пов'язати теорію і практику.

Оцінка «Добре» – виставляється за наступних умов:

Мають місце деякі неprincipові помилки несуттєвого характеру у викладі відповідей при повних знаннях програмного матеріалу, переважання логічних підходів перед творчими у відповідях на питання, вміння пов'язати теорію з практикою.

Оцінка «Задовільно» – виставляється за наступних умов:

Недостатня повнота викладання матеріалу, неглибокі знання основного матеріалу, наявність великої кількості неточностей у викладі матеріалу.

Утруднення при практичному вирішенні ситуаційного завдання.

Оцінка «Незадовільно» – виставляється за наступних умов:

Відсутність знань з більшої частини матеріалу, погане засвоєння принципів положень курсу. Наявність грубих, принципів помилок при практичному виконанні практичного ситуаційного завдання.

Підсумкова атестаційна оцінка за 100-бальною шкалою розраховується як підсумок балів за кожне питання.

У процесі оцінювання за підсумком чотирьох питань виявляються наступні рівні знань: високий, добрий, посередній, недостатній.

Високий рівень знань: оцінка в межах від 90 до 100 балів.

Ставиться за повні, розгорнуті і правильні відповіді студента на всі теоретичні питання і правильне вирішення ситуаційного завдання відповідно до чинного законодавства та матеріалів судової практики. Студент демонструє вміння давати змістовний та логічний аналіз правових норм, здатність робити

власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми, бездоганно орієнтується в системі чинного законодавства, при цьому необхідно, щоб він міг використовувати свої знання з суміжних дисциплін. Відповідь повинна бути змістовною, обґрунтованою, логічною і послідовною, використання фахової термінології правильне.

Добрий рівень знань оцінюється у межах 75 – 89 балів.

Студент аргументовано дає відповіді на теоретичні питання, висловлює правильні міркування з приводу практичного завдання, але припускається певних неточностей та похибок у логіці викладу матеріалу. Він бездоганно володіє базовими кримінально-правовими термінами, поняттями того чи іншого злочину, вміє охарактеризувати його юридичні ознаки. В загальному мають місце неістотні зауваження.

Посередній рівень знань оцінюється в межах 60 – 74 балів.

Ставиться за неповні відповіді на теоретичні питання, помилки при використанні юридичних термінів, неточне визначення понять, неправильності вирішення ситуаційного завдання, тобто мають місце значні прогалини в знаннях. Відповідаючи на запитання студент виявляє неточності у знаннях, знання фрагментарні, неповні, не вміє належним чином кваліфікувати кримінально-правову ситуацію та аргументувати відповідь, допускає суттєві помилки.

Недостатній рівень знань оцінюється в межах до 60 балів.

Студент відмовився відповідати на питання екзаменаційного білету державної атестації, або не дав правильної відповіді на них, не володіє базовими поняттями, термінами, категоріями. Відсутнє логічне та наукове мислення, практичними навичками не володіє, недостатньо орієнтується в системі чинного законодавства, не в змозі на належному рівні використовувати фахову термінологію.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

ЗА ШКАЛОЮ КОЛЕДЖУ	ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	ЗА ШКАЛОЮ ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (добре)
84–75		C (добре)
67–74	задовільно	D (задовільно)
60–66		E (задовільно)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
0 – 34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

Результати атестації оголошуються студентам Головою екзаменаційної комісії після узгодження з членами комісії по закінченню комплексного кваліфікаційного іспиту.